

Modely supervize

Katedra SPSP, FSS MU, kurz SPR 811,
PhDr. Mirka Nečasová, PhD.

Určeno pouze pro interní potřebu

Je důležité, aby byl supervizor schopný:

1. určit, kde jsou hranice supervize (role, zacházení s mocí, odlišení supervize a terapie),
2. aby dokázal uzavírat jasné a oboustranně prodiskutované smlouvy (kontrakt)
3. aby si vytvořil vlastní rámec supervize, odpovídající prostředí, ve kterém pracuje (modely)

Vývojový model

1. fáze – zaměření na sebe sama
2. fáze – zaměření na klienta/supervidovaného
3. fáze – zaměření na proces
4. fáze – zaměření na proces v kontextu

1.fáze – zaměření na sebe sama

„Uspěji v této práci?“

A) supervidovaný

- není si jistý svou rolí, svojí schopností roli naplnit, má obavu z hodnocení a z "objektivního vědomí sebe sama"
- nemá zkušenost s vytvářením kritérií, podle kterých by hodnotil svůj výkon (proto je také závislý na supervizorovi)
- velmi motivovaný

1.fáze – zaměření na sebe sama

B) supervizor

- aby zvládl úzkost supervidovaného, je třeba aby mu poskytl strukturované prostředí se zpětnou vazbou s povzbuzováním
- supervidovaného je třeba odvést od předčasného hodnocení a soudů sebe i klienta směrem k zaměření na to, co se ve skutečnosti stalo

2. fáze – zaměření na klienta

"Pomůžu klientovi, aby uspěl?"

A) supervidovaný

- ❑ překonal úzkost, nyní kolísá mezi závislostí a samostatností, mezi zaplavením a únikem do nadměrného profesionalismu
- ❑ uvědomuje si, že stát se pomáhajícím je namáhavý a dlouhodobý proces – to může vést k deziluzi a zlosti zaměřené na klienta i supervizora
- ❑ narůstá schopnost empatie, začíná si být vědom vlastní identity, experimentuje s postupy

2. fáze – zaměření na klienta

B) supervizor

- poskytuje prostor, ve kterém se supervidovaný může učit z vlastních chyb, a také určitý řád a kontrolu
- poskytuje emoční podporu, protože supervidovaný může kolísat mezi nadšením a znechucením z pocitu, že není schopen zvládat svoji práci, nebo že se na ni nehodí

3. fáze – zaměření na proces

„Jaký spolu máme vztah, jak komunikujeme?“

A) supervidovaný

- zvýšené profesní sebevědomí, menší závislost, stabilní motivace
- svůj přístup přizpůsobuje klientům – kreativní, flexibilní v používání technik a teoretických přístupů včetně využívání sebe sama jako pomáhajícího
- schopnost helikoptéry: tzn. že vidí současný obsah a proces v kontextu:
 - celého procesu pomáhání a vztahu s klientem
 - vnitřní perspektivy klienta (životní vzorce klienta, osobní historie, životní stadium)
 - vnější perspektivy (vnější okolnosti života klienta, sociální prostředí, etnický původ apod.)
- zvyšuje se vlastní uvědomění a přijetí vlastních silných stránek a rezerv

3. fáze – zaměření na proces

B) supervizor

- supervize je kolegiálnější, obsahuje sdílení a dokládání příklady, podpořené osobními a odbornými konfrontacemi
- více pozornosti věnuje paralelně procesům v supervizi a v pomáhající práci supervidovaného
- zabývá se specifickými oblastmi pro další rozvoj supervidovaného

4. fáze – zaměření na proces v kontextu

„Jak se procesy navzájem prostupují?“

A) supervidovaný

- osobní autonomie, jistota, pronikavá vnímavost, stálá motivace, vědomí potřeby čelit vlastním osobním a odborným problémům
- sám se stává supervizorem
- vědomosti propojuje a prohlubuje – moudrost

4. fáze – zaměření na proces v kontextu

B) supervizor

- vzájemné konzultace na stejné profesionální úrovni

Model vývoje supervizorů:

- 1. stupeň:** úzkostné úsilí dělat správné věci a být ve své roli úspěšný může vést ke snaze hrát si na experta nebo k nadměrně mechanickému jednání
- 2. stupeň:** proces supervize má více dimenzí a je složitější než si supervizor představoval – někdy si supervizor hledá vlastní řešení, místo aby se poradil a hledal podporu u svého supervizora
- 3. stupeň:** stabilní motivace, snaha svůj výkon neustále zlepšovat, schopen upřímného sebehodnocení
- 4. stupeň:** dokáže přizpůsobovat svůj styl práce potřebám supervidovaného (na kterémkoliv stupni vývoje, různého profesního zaměření apod.). Může i vyučovat a vést výcvik supervizorů.

Literatura:

- Hawkins, P., Shohet, R. 2004. Supervize v pomáhajících profesích. Praha: Portál, s. 69 – 74